

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego w klasie ósmej

Przedstawione wymagania edukacyjne zostały przygotowane:

A. na podstawie programu nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkoły podstawowej *Wyspy szczęśliwe* państwa Grażyny i Jacka Kuleszów,

B. w odniesieniu do planu wynikowego opracowanego przez panią Agnieszkę Jarosz-Mazurek i panią Dorotę Żbikowską.

Ocena celująca:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w bardzo wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z języka polskiego określone programem nauczania.

Ocena bardzo dobra:

- bierze czynny udział w lekcji,
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową, publicystyką oraz omawia funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje felieton i podaje jego najważniejsze cechy,
- w wypowiedziach pisemnych i ustnych sporadycznie popełnia błędy językowe,
- rozpoznaje intencję nadawcy wypowiedzi,
- formułuje argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji,
- wymienia cechy charakterystyczne rodzajów literackich,
- wskazuje cechy bajki, fraszki, przypowieści, noweli, pieśni, trenu, tragedii, komedii,
- posługuje się najważniejszymi pojęciami związanymi z dramatem antycznym,
- wskazuje cechy reklamy,
- omawia znaczenia symboliczne i alegoryczne w utworach,
- redaguje przepis, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję zawierające wszystkie niezbędne informacje,
- redaguje kartkę z pamiętnika/dziennika, list prywatny i oficjalny, podanie poprawnie pod względem formy i treści,
- redaguje oryginalne opowiadanie twórcze, poprawnie zamieszczając w nim elementy twórcze,
- opisuje postać, przedmiot, krajobraz, przeżycia, dzieło sztuki w sposób barwny i bogaty,
- sprawnie redaguje rozprawkę,
- zna związki frazeologiczne stałe, powiedzenia i przysłowia, związane z omawianą tematyką,
- poprawnie zapisuje nosowość w wyrazach obcych i rodzimych,

- poprawnie akcentuje czasowniki w czasie przeszłym i trybie przypuszczającym,
- wskazuje oboczności w wyrazie pochodnym i podstawie słowotwórczej,
- omawia różne kategorie słowotwórcze,
- porządkuje rodzinę wyrazów,
- wskazuje oboczności w obrębie rdzenia słowotwórczego,
- omawia budowę wyrazów złożonych (zrosty, złożenia),
- odróżnia skróty od skrótowców,
- omawia zależność między treścią i zakresem znaczeniowym wyrazu,
- zna zasady wzbogacania słownictwa,
- dzieli zaimki ze względu na znaczenie,
- przedstawia zdanie pojedyncze za pomocą schematu graficznego,
- odróżnia zdania podrzędne od współrzędnych,
- przedstawia zdanie złożone współrzędnie oraz proste zdanie złożone podrzędnie za pomocą schematu graficznego,
- wydziela wtrącenia przecinkami,
- dyskutuje na temat problematyki omawianych lektur,

Ocena dobra:

- w wypowiedziach pisemnych i ustnych popełnia nieliczne błędy językowe,
- dostosowuje swoją wypowiedź do oficjalnej lub nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej,
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową, publicystyką,
- podaje cechy charakteryzujące wywiad i artykuł,
- nazywa rodzaje literackie,
- przypisuje utwór literacki do właściwego rodzaju,
- podaje cechy baśni, mitu, legendy, powieści,
- rozpoznaje pieśń, tren, komedię, tragedię,
- klasyfikuje utwory epickie ze względu na stosunek czasu życia autora do czasu przedstawionego,
- podaje cechy literatury fantasy i literatury fantastycznonaukowej,
- wskazuje elementy dramatu (akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog),
- omawia rolę Biblii jako tekstu kultury,
- rozumie, czym są symbol i alegoria,

- wskazuje przestanie utworu,
- objaśnia znaczenie przenośni, podaje własne przykłady,
- poprawnie zapisuje dialog,
- rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji,
- redaguje poprawny kompozycyjnie opis przedmiotu, postaci, miejsca, krajobrazu,
- redaguje plan ramowy i szczegółowy,
- redaguje sprawozdanie, list oficjalny, podanie, streszczenie,
- w wypowiedzi umieszcza opis przeżyć wewnętrznych,
- redaguje wypowiedź, stosując kompozycję i zasady spójności językowej właściwe dla danej formy gatunkowej,
- formułuje tezę lub hipotezę w tekście argumentacyjnym,
- redaguje podanie,
- redaguje recenzję,
- redaguje rozprawkę z tezą,
- opisuje dzieło sztuki (obraz, rzeźbę),
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym,
- omawia typy informacji zawarte w słownikach językowych,
- dzieli głoski na: miękkie twarde, ustne i nosowe, dźwięczne i bezdźwięczne,
- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych (udźwięcznienie, ubezdźwięcznienia, uproszczenie grupy spółgłoskowej),
- poprawnie akcentuje wyrazy pochodzenia obcego zakończone na -ika, -yka,
- przedstawia funkcje neologizmów, kolokwializmów i eufemizmów,
- rozpoznaje homonimy i wyrazy wieloznaczne,
- wymienia i krótko omawia regionalne odmiany polszczyzny,
- krótko omawia środowiskowe odmiany polszczyzny,
- rozróżnia treść i zakres wyrazu,
- określa typ formantu w wyrazie pochodnym,
- rozumie funkcję formantu w nadawaniu znaczeń (kategorie słowotwórcze),
- wskazuje rdzeń słowotwórczy,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- określa stronę czasownika,

- klasyfikuje imiesłowcy,
- przy odmianie rzeczownika przez przypadki i liczby wskazuje oboczności w obrębie tematów,
- rozpoznaje rzeczowniki o nietypowej odmianie, poprawnie je odmienia,
- odmienia przymiotnik przez przypadki, liczby i rodzaje,
- zna i stosuje trzy typy stopniowania przymiotnika i przysłówka,
- odróżnia liczebnik główny, porządkowy i zbiorowy,
- poprawnie odmienia liczebnik zbiorowy,
- dzieli zaimki ze względu na zastępowaną część mowy,
- przekształca zdania pojedyncze na złożone i zdania złożone na pojedyncze,
- wskazuje związki poboczne w zdaniu pojedynczym,
- rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu,
- zna spójniki łączące zdania współrzędne oraz podrzędne,
- określa relacje między wypowiedziami składowymi w zdaniu złożonym,
- poprawnie stawia przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym,
- odróżnia mowę niezależną i zależną,
- wydziela przecinkiem imiesłowowy równoważnik zdania,
- omawia problematykę przeczytanych lektur,
- recytuje wiersz/fragment prozy, dbając o interpretację głosową,
- rzeczowo uzasadnia swoje zdanie,

Ocena dostateczna:

- popełnia w wypowiedzi ustnej lub pisemnej błędy językowe, które jednak nie wpływają na jej zrozumienie,
- wskazuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,
- świadomie stosuje różne typy notatek,
- posługuje się podstawowymi pojęciami związanymi z twórczym filmowym i teatralnym,
- rozumie pojęcie wątek, wskazuje w utworze wątek główny i wątki poboczne,
- wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze literackim,
- posługuje się pojęciami fikcja, fantastyka, realizm,
- rozpoznaje mit, legendę, bajkę, przypowieść,
- rozumie rolę Biblii jako tekstu kultury,
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową, publicystyką,

- rozpoznaje wywiad i artykuł,
- rozpoznaje formę i strukturę sprawozdania, listu oficjalnego, podania,
- identyfikuje tekst reklamowy,
- stosuje różne typy notatek,
- formułuje życzenia, gratulacje, przeprosiny, prośbę, podziękowanie,
- redaguje zrozumiałe ogłoszenie, zaproszenie, przepis, instrukcję, zawiadomienie,
- opisuje krajobraz, podając najważniejsze jego cechy,
- redaguje opowiadanie odtwórcze i twórcze,
- odróżnia argument od przykładu,
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- redaguje wywiad,
- redaguje tekst argumentacyjny,
- podejmuje próbę opisu dzieła sztuki (obrazu, rzeźby),
- formułuje pytania do tekstu,
- podaje antonimy,
- podaje synonimy,
- rozpoznaje archaizmy,
- rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone,
- rozumie pojęcia gwara, dialekt,
- rozpoznaje w tekście związki frazeologiczne, powiedzenia, przysłowia,
- posługuje się słownikami językowymi,
- wskazuje i tworzy epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- rozumie, czym jest przerośnia,
- stosuje akapity w swoich wypowiedziach pisemnych,
- zna zasady dotyczące pisowni nie z różnymi częściami mowy,
- wyjaśnia pisownię wyrazów, przywołując poznane zasady ortograficzne,
- wskazuje informacje zawarte w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego, słowniku wyrazów obcych,
- rozumie różnice między mową a pismem,
- poprawnie akcentuje wyrazy na drugą sylabę od końca,
- gromadzi wyrazy pokrewne,

- w parze wyrazów wskazuje wyraz podstawowy i pochodny,
- rozpoznaje neologizmy, kolokwializmy i eufemizmy,
- rozwija i tworzy podstawowe skróty,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (bezokolicznik, forma zakończona na -no, -to),
- rozpoznaje imiesłowy,
- określa tryb, czas, osobę, liczbę, rodzaj i aspekt czasownika,
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki i liczby,
- odmienia liczebnik przez przypadki,
- odróżnia przysłówki od wyrażenia przyimkowego,
- stopniuje przymiotniki i przysłówki,
- wie, jaka jest funkcja zaimków,
- podaje przykłady spójników i przyimków,
- przekształca zdania na równoważniki zdań i równoważniki na zdania,
- odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego,
- odróżnia zdanie pojedyncze, złożone, wielokrotnie złożone,
- wskazuje związek główny w zdaniu,
- rozpoznaje przydawkę, okolicznik, dopełnienie,
- czyta lektury,
- zna problematykę omawianych lektur,
- wnioskuje na podstawie informacji zawartych w tekście,

Ocena dopuszczająca:

- odróżnia sytuację komunikacyjną oficjalną od nieoficjalnej,
- podaje przykłady właściwych zachowań w różnych sytuacjach komunikacyjnych (np. etykieta),
- rozumie pojęcia nadawca i odbiorca,
- odróżnia tekst prozatorski od poetyckiego i dramatycznego,
- klasyfikuje utwory epickie ze względu na ich tematykę (np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznaukowe, fantasy),
- wskazuje autora i bohaterów tekstu,
- identyfikuje wydarzenia fikcyjne – fantastyczne i realistyczne,
- rozpoznaje komiks i podaje jego podstawowe cechy,
- rozumie, czym jest morał,

- rozpoznaje przepis, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, życzenia, instrukcję, dedykację, sprawozdanie, opis, opowiadanie, dialog,
- wskazuje akapit,
- wskazuje strofę, wers, refren, rym,
- rozpoznaje epitety i porównania,
- rozpoznaje różne typy notatek,
- rozpoznaje elementy opisu przeżyć wewnętrznych w utworze,
- wskazuje najważniejsze wydarzenia w utworze,
- przedstawia pisemnie przebieg wydarzeń,
- opisuje przedmiot i postać, podając najważniejsze cechy,
- rozpoznaje, porządkuje plan ramowy tekstu,
- odróżnia opowiadanie od opisu,
- rozpoznaje formę pamiętnika/dziennika, listu,
- formułuje proste pytania do tekstu,
- zna alfabet polski, szereguje wyrazy w kolejności alfabetycznej,
- posługuje się słownikiem ortograficznym i słownikiem języka polskiego,
- dzieli wyraz na sylaby, odróżnia spółgłoski od samogłosek,
- dostrzega różnicę między mową i pismem,
- rozpoznaje czasownik, odróżnia bezokolicznik od formy osobowej,
- rozpoznaje rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówki,
- rozpoznaje zaimki,
- zna najważniejsze zasady dotyczące pisowni ó-u, ż-rz, h-ch,
- zna najważniejsze zasady dotyczące pisowni wielkiej i małej litery w nazwach własnych i pospolitych,
- zamyka wypowiedzenia odpowiednim znakiem interpunkcyjnym,
- odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające i wykrzyknikowe,
- wskazuje podmiot i orzeczenie,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania,
- odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego,
- zna treść omawianych lektur,
- wygłasza z pamięci wiersz/fragment prozy,

- rozumie tekst odczytywany głośno lub cicho,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje wyrażone wprost.